

PLÁN PRÁCE

koordinátora primárnej prevencie DZ v školskom roku 2012 / 2013

Vypracovala: Mgr. Marcela Bálintová , koordinátor primárnej prevencie DZ

OBSAH

OBSAH.....	2
Hlavné úlohy a ciele.....	3
Analýza prevencie drogových závislostí v predchádzajúcom školskom roku 2011/2012.....	3
Hlavné ciele činnosti na školský rok 2012/2013.....	3
Úlohy a ich realizácia.....	5
Očakávané výsledky.....	9
Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014.....	10
Národný program prevencie obezity.....	11
Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 - 2014.....	14
Národný program duševného zdravia.....	17
Stratégia prevencie kriminality.....	19
Príloha.....	22
Zdroj.....	23

I. Hlavné úlohy a ciele:

Plán práce koordinátora prevencie drogových závislostí bol zostavený na základe Pedagogicko-organizačných pokynov na školský rok 2012/2013, z úloh koncepcií a stratégií ako sú: Národná protidrogová stratégia na obdobie 2009 - 2012, Národný program prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012, Národný program duševného zdravia na roky 2011 – 2013, usmernenie č. 7/2006-R z 28. marca 2006, k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, Dohovor o právach dieťaťa, Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014, Listina ľudských práv, Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014, Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015, úlohy Národného akčného plánu

pre deti na roky 2009 - 2012, ďalej zo Štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu, plánu práce školy, a Vnútorného poriadku školy.

1. Analýza prevencie drogových závislostí v predchádzajúcom školskom roku 2011/2012

V minulom školskom roku sme sa v oblasti primárnej prevencie snažili zamedzovať šíreniu drog, sociálno-patologickým javom, prejavom agresie a šikanovania, zamerali sme sa tiež na dodržiavanie Práv dieťaťa, Ľudských práv a Prevenciu obezity a Zdravý životný štýl . Pribežne sa nám darilo túto úlohu plniť presne cieľenými stratégiami a prevenčnými formami napr. posilňovaním zdravého životného štýlu, vôľových vlastností žiakov, zodpovednosti za vlastné konanie v spolupráci s prizvanými spolupracovníkmi, besedami a voľnočasovými akciami.

V tomto smere sme zaznamenali niekoľko pozitív: nebolo nutné riešiť problematiku užívania drog ani vážnejšieho ublíženia na zdraví alebo úrazov, žiaci z problematického a ohrozeného prostredia sa vo väčšej miere zapájali do športovej, kultúrnej a krúžkovej činnosti a tým boli posilnené ich postoje a hodnotné trávenie voľného času, nezaznamenali sme prípad „otvoreného“ šikanovania a pod.

Negatívnym prvkom boli prípady fajčenia v okolí školy. Rovnako za negatívnu skutočnosť považujeme prípady agresívneho správania. V tomto smere budeme v budúcnosti ešte dôraznejší a budeme sa snažiť už v začiatkoch odhaľovať prípadných agresorov. Zameriame sa najmä na prípadnú skrytú šikanu, ktorú budeme odhaľovať v spolupráci s rodičmi, učiteľmi a žiakmi.

2. Hlavné ciele činnosti na školský rok 2012/2013

Prevencia drogových závislostí je jednou z hlavných výchovných priorít školy. Výchovno-vzdelávací proces zameriame na podporu kvality života, prosociálnu orientáciu jednotlivca, zdravý životný štýl, podporu duševného zdravia a ochranu vlastného zdravia.

Činnosť koordinátora prevencie bude spočívať v monitorovaní, koordinovaní a metodickom usmerňovaní preventívnej protidrogovej výchove na škole, v spolupráci s vedením školy, výchovným poradcom a triednymi učiteľmi. Ťažiskom práce je primárna prevencia, pomocou ktorej chceme predchádzať sociálno-patologickým javom, rizikovým faktorom a situáciám. Osobitná pozornosť bude venovaná žiakom zo znevýhodneného sociálneho prostredia. Na zabezpečenie disciplíny v škole budú prijímané také opatrenia, ktoré sú zlučiteľné s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa, s výchovou v duchu humanizmu, predchádzania všetkých foriem diskriminácie, intolerancie a rasizmu.

V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa budeme monitorovať správanie sa detí a ich zmeny a zabezpečovať ich aktívnu ochranu. Aj v tomto školskom roku budeme pokračovať v spolupráci s Unicef a zapojíme sa do programu Škola priateľská k deťom. V zmysle Listiny Ľudských práv sa zameriame na eliminovanie všetkých foriem diskriminácie a segregácie akejkoľvek skupiny žiakov v škole. Výchova vo voľnom čase bude výraznou preventívnou alternatívou prevencie proti drogám.

V zmysle úloh Národného programu prevencie HIV/AIDS v podmienkach rezortu školstva na roky 2008 - 2011 zameriame našu pozornosť na prevenciu rizikového správania sa v rámci dospievania. K tejto problematike budeme pozývať odborníkov z radov psychológov a lekárov.

V rámci vypracovaných opatrení na zamedzenie šikanovania v škole budeme podporovať a umožňovať rešpektovanie názorov detí a tak predchádzať všetkým formám rasizmu, diskriminácie a intolerancie. Budeme uskutočňovať opatrenia na zamedzenie a eliminovanie prejavov šikanovania v škole, zvýšenie pocitu bezpečnosti u žiakov a rodičov, prípady oprávneného podozrenia preventívne riešiť. V tejto problematike bude nápomocný žiacky parlament.

V súlade s rezolúciou Európskej rady č. 5418/2002 o prevencii pred toxikomániou v rámci školských programov posilňovať zdravý životný štýl, a tak prispievať k zlepšeniu zdravia žiakov a k prevencii pred civilizačnými chorobami.

V zmysle Národného programu duševného zdravia budeme realizovať aktivity a programy na prevenciu civilizačných ochorení.

V zmysle Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014 sa zameráme na preventívne aktivity a zvyšovanie informovanosti našich žiakov v tejto oblasti.

Prevencia kriminality na našej škole vyplýva z Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015.

Našou snahou tímu bude spolupracovať pri vytváraní pozitívnej sociálnej klímy prostredníctvom edukačných programov ako prevencie násilia v škole. Prevenciu drogových závislostí budeme realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.

Prevenčná činnosť bude súčasťou vyučovacie i mimovyučovacieho diania v škole.

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Vzhľadom na ciele výchovy k ľudským právam je potrebné sústrediť sa na jednotlivých stupňoch vzdelávania na osvojenie všeobecných poznatkov a vedomostí veku primeranou formou od intuitívneho a zážitkového osvojenia až po kognitívne poznatky – vedomosti a naopak, od pochopenia pojmov – poznatkov, po zručnosti a ich aplikácie do každodenného života.

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, ankety, dotazník,
- vhodné využitie protidrogových tém vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách a v záujmových útvaroch mimo vyučovania,
- práca s internetom a počítačovými programami, návšteva www stránok s protidrogovou tematikou,
- organizovanie zábavno-náučných a športových popoludní, súťaže medzi triedami,
- nástenky, plagáty, výstavky,
- prosociálna činnosť,
- monitorovanie správania žiakov,
- rozhovory s rodičmi a pod.

Pri všetkých aktivitách budú zohľadňované vekové osobitosti žiakov, ich schopnosti a záujmy, ako aj ich rodinné prostredie.

II. Úlohy a ich realizácia:

1. Vypracovať preventívny program školy. Zapracovať do neho spoluprácu školy s CPPP a P v Rimavskej Sobote, s odbornými zariadeniami z rezortu zdravotníctva a ÚPSVaR, Políciou a pod..
T: do 20. 9. 2012 a priebežne
Z: koordinátor PP
2. Prevenciu drogových závislostí zapracovať do tematických výchovno-vzdelávacích plánov jednotlivých vyučovacích predmetov, plánov metodických orgánov, výchovného poradcu, triednych učiteľov.

T: september 2012

Z: všetci pedagogickí pracovníci

3. Oboznámiť rodičov žiakov so školským poriadkom a s opatreniami vymedzenými proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog v školskom prostredí.

T: október 2012

Z: triedni učitelia

4. Priebežne monitorovať zmeny v správaní detí a ich zmeny, hodnotiť atmosféru v triedach, zabezpečiť opatrenia na zvyšovanie pocitu bezpečia a tvorivej atmosféry. V prípadoch oprávneného podozrenia na porušenie zdravého osobnostného vývinu, bezodkladne riešiť vzniknutý problém v súčinnosti so zriaďovateľom. Spolupracovať s odbornými zamestnancami CPPPaP, podľa potreby aj s príslušným pediatrom, sociálnym kurátorom, či policajtom.

T: priebežne

Z: RŠ, koordinátor, VP, TU

5. V prípade oprávneného podozrenia z užitia alkoholu, resp. nelegálnej drogy u žiaka, kontaktovať príslušný útvar policajného zboru a v prípade ohrozenia života žiaka aj zdravotníkov. Riaditeľ postupuje podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

T: podľa potreby

Z: koordinátor PP, RŠ

6. Využívať účinné nástroje na predchádzanie, resp. riešenie prejavov problémového správania, záškoláctva, šikanovania, fyzického alebo psychického týrania, delikvencie, zneužívania návykových látok, sexuálneho zneužívania, prejavov extrémizmu a pod.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, TU

7. Spolupracovať s triednymi učiteľmi, výchovnou poradkyňou, vedúcimi krúžkov na škole a v súlade s nimi organizovať podujatia zamerané na prevenciu drogových závislostí.

T: priebežne

Z: koordinátor PP

8. V priebehu školského roka organizovať mimovyučovacie aktivity vedúce k užitočnému tráveniu voľného času detí, k tolerancii, spolupráci, asertívnemu správaniu, hodnoteniu seba, vedieť vyjadriť svoj názor, vedieť odmietnuť a pod.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, vedúci krúžkov

9. Usporiadať aktivity z príležitosti dní vyhlásených na podporu zdravia, prevenciu pred toxikomániou a posilňovať zdravý životný štýl žiakov. Výchovne využiť Svetový deň výživy, Týždeň zdravia, Svetový deň duševného zdravia, Týždeň boja proti stresu, Svetový deň nefajčenia, Európsky týždeň boja proti drogám, Svetový deň prevencie HIV/AIDS, Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci atd.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, triedni učitelia

10. Pri príležitosti „Svetového dňa výživy“ a „Svetového dňa mlieka“ vyhlásiť tematické týždne zamerané na podporu:

- zvýšenia spotreby mlieka a mliečnych výrobkov,
- zvýšenia konzumácie ovocia a zeleniny.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, triedni učitelia

11. V aktivitách mimo vyučovania využívať v prijateľnej forme prácu s počítačom a internet, hlavne vzdelávacie programy a stránky venované prevencii proti drogám, ochrane zdravia a prírody.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, všetci pedagogickí pracovníci

12. Ponúkať žiakom zmysluplné využívanie voľného času, rozvíjať ich športové aktivity s cieľom eliminácie drogovej závislosti, realizovať projekt „Zober loptu, nie drogy“.

T: priebežne

Z: koordinátor a vyuč. TSV.

13. V priebehu školského roka zamerať akcie a nástenky na chodbe školy a v podobnom zmysle zamerať aj akcie tried:

september	- zdravá výživa,
október	- pohyb, šport, zdravie,
november	- lieky nie sú cukríky..,
december, január	- problematika fajčenia,
február, marec	- problematika alkoholizmu,
apríl	- patologické hráčstvo,
máj, jún	- drogová závislosť
priebežne	- prevencia proti šikanovaniu
priebežne	- ľudské práva, práva detí
priebežne	- Linka detskej istoty

T: v texte

Z: koordinátor PP, triedni učitelia

14. V rámci prevencie drogových závislostí využívať doplnkové učebné texty schválené MŠ SR.

T: priebežne

Z: koordinátor PP, triedni učitelia

15. Triednické hodiny a aktivity mimo vyučovania zamerať nasledovne:

I. stupeň:

1. - 2. ročník:

Zamerať sa na formovanie medziľudských vzťahov (v rodine, triede, a pod.), aktivity orientovať na prezentáciu zdravého životného štýlu, správnej výžive, hygiene ako základu zdravia, nácvičku postojov (vyjadriť súhlas - nesúhlas), režimu dňa.

3. - 4. ročník:

Poskytnúť vstupné informácie o vplyve fajčenia, alkoholu, drog na zdravie dieťaťa v rozsahu knihy **Nenič svoje múdre telo**. Posilňovať zdravý životný štýl žiakov, zapájať ich do akcií o zdravej výžive. Poučiť ich o šikanovaní a intolerancii. Naučiť ich správne striedať prácu (príprava na vyučovanie) a oddych – režim dňa.

II. stupeň:

5. ročník:

Ukončiť prácu s publikáciou **Nenič svoje múdre telo** s prepojením na I. stupeň, využívať učebný text **Ako poznám sám seba**. Navrhované témy:

- Režim dňa, zásady správneho učenia sa v súvislosti s prechodom na II. stupeň, psychohygienu.
- Závislosť na fajčení.
- Ako čeliť šikanovaniu.

6. ročník:

Aktivity zamerať na formovanie postojov k zdraviu. Navrhované témy:

- Správna životospráva. Aj sladkosti môžu byť závislosťou.
- Alkohol a iné drogy.
- Vedieť povedať "nie" - opatrnosť v styku s neznámymi osobami, bezpečnosť na internete. Asertívne správanie.

7. ročník:

Aktivity zamerať na formovanie medziľudských vzťahov: kamarátstvo, priateľstvo, láska a ochrana zdravia. Navrhované témy:

- Moje sny a túžby. Pozitívne vzory.
- Medziľudské vzťahy, tolerancia, opatrnosť pri styku s neznámymi osobami, bezpečnosť na internete.
- Závislosť na fajčení a alkohole.

8. ročník:

Aktívne pôsobenie rovesníckych skupín smerom k mladším žiakom, zapájanie aktivistov do prípravy a organizovania aktivít na škole zameraných na zdravý životný štýl, formovanie postojov a rebríčka životných hodnôt. Odporúčané témy:

- Ľudské telo, cigareta a alkohol.
- Patologické hráčstvo.
- Problematika šikanovania - obeť a agresor.
- Dospievanie.
- Bezpečnosť na internete

9. ročník:

Aktivity zamerané na formovanie zodpovednosti za svoje zdravie a svoje konanie. aktívny vplyv rovesníkov v období dospievania. Odporúčané témy:

- Civilizačné choroby. HIV.
- Drogy, drogová závislosť.
- Ako sa vyrovnáť s neúspechom.
- Trestné činy a priestupky mladistvých.
- Šikanovanie - obeť, agresor.

- Cesta k emocionálnej zrelosti
 - Bezpečnosť na internete
- T: priebežne
Z: koordinátor PP, VP, triedni učitelia

Realizovať preventívne programy:

- Škola podporujúca zdravie** - vo všetkých ročníkoch.
Škola priateľská k deťom - vo všetkých ročníkoch

Využiť publikácie a učebnice:

- Raynerová: **Nenič svoje múdre telo.**
Učebnice: **Ako poznám sám seba.**

- T: priebežne
Z: koordinátor PP, triedni učitelia

16. Využiť všetky dostupné prostriedky na odhaľovanie a zamedzenie šikanovania na škole, v prípade potreby spolupracovať s centrami výchovnej a psychologickkej prevencie.

- T: priebežne
Z: koordinátor PP, RŠ, VP.

17. Priebežne sledovať www stránky a na zasadnutiach pedagogickej rady a metodických orgánov o problematike prevencie proti drogám.

www.prevenciasikanovania.sk, www.drogynie.sk, www.statpedu.sk, www.zachranari.sk,
www.unicef.sk, www.zodpovedne.sk

- T: priebežne
Z: koordinátor PP

III. Očakávané výsledky:

Očakávame, že pomocou navrhovaných aktivít zvýšime pocit bezpečnosti u žiakov a rodičov, zabezpečíme aktívnu ochranu každého žiaka pred psychickým a fyzickým týraním, šikanovaním a ohrozovaním jeho mravného vývinu. Napomôžeme osvojiť si u detí zdravý životný štýl, prehĺbime právne vedomie detí, pomôžeme odstraňovať sociálno-patologické javy na škole ako je problémové a agresívne správanie sa a psychické týranie. Naučíme žiakov asertívnemu správaniu, hodnoteniu seba a iných a naučíme ich slobodne vyjadriť svoj názor. Našou snahou je ochrániť prostredie školy od fajčenia a požívania a prechovávaní drog a predovšetkým chrániť zdravie detí. Naučiť ich zodpovednosti za vlastné zdravie.

Od rodičov očakávame užšiu spoluprácu so školou v oblasti prevencie, ich aktívny záujem o problematiku prevencie, spoluprácu a pomoc pri odhaľovaní sociálno-patologických javov. S ich

pomocou chceme nežiaduce formy správania čo najviac obmedziť aj v mimoškolskom prostredí. Očakávame, že rodičia nebudú zakrývať zistené skutočnosti, v záujme svojho dieťaťa nebudú k problematike ľahostajní a budú prístupní radám odborníkov.

Plán koordinátora prevencie drogových závislostí je variabilný a v prípade potreby bude upravený alebo doplnený.

IV. Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014

Cieľom Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi je zabezpečiť komplexnú a účinnú národnú stratégiu boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorá podporuje rozvoj vzájomného porozumenia a koordinovanej činnosti všetkých zainteresovaných subjektov v rámci eliminácie rizík a predchádzania spáchaniu trestného činu obchodovania s ľuďmi, ako aj pri vytváraní podmienok pre poskytovanie podpory a pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi a zabezpečenia ochrany ich ľudských práv a dôstojnosti. Národná stratégia je realizovaná pri zachovaní princípov aktívnej účasti vlády, účasti občianskej spoločnosti, rešpektovania ľudských práv, medzirezortnej spolupráce a udržateľnosti.

Ochrana detských obetí

Orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately pri plnení opatrení sociálnoprávnej ochrany obetí obchodovania s ľudskými bytosťami postupuje v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a ďalších platných právnych noriem, ako i v súlade s medzinárodnými dohovormi, ktoré sa Slovenská republika zaviazala plniť. Ak je orgán sociálnoprávnej ochrany upozornený na použitie hrubých alebo ponižujúcich foriem zaobchádzania a foriem trestania dieťaťa, alebo ak pri výkone opatrení podľa tohto zákona zistí ich použitie rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, je povinný v závislosti od ich povahy a závažnosti uplatniť niektoré z opatrení podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane. V prípade dôvodného podozrenia z obchodovania s ľuďmi orgán sociálnoprávnej ochrany pri plnení opatrení: poskytuje sociálne poradenstvo a informácie o orgánoch a organizáciách, ktoré v danej oblasti pôsobia (o dostupnosti zdravotníckych, sociálnych služieb a ostatnej pomoci na zabezpečenie náležitej a promptnej ochrany a pomoci). Dieťa (primerane jeho veku a rozumovým schopnostiam) alebo plnoletú fyzickú osobu, rodinu, skupinu a komunitu informuje aj o možnostiach ochrany ich práv a právom chránených záujmov v súlade s platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky, spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní, zastupuje maloleté deti a plní funkciu opatrovníka v takomto konaní, poskytuje podporu počas trestného stíhania a súdneho procesu, v rámci preventívnej a vyhľadávacej činnosti venuje pozornosť rizikovým skupinám a rizikovým životným situáciám, spolupracuje s profesijnými a mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v danej oblasti (ako sú súdy, polícia, prokuratúra, školy, školské zariadenia, obce, vyššie územné celky, akreditované subjekty, ako i s ďalšími právnickými a fyzickými osobami), sprostredkováva účasť na programoch zameraných na pomoc obetiam nelegálneho obchodovania.

V. Národný program prevencie obezity

V súčasnosti sa obezita považuje za hlavný zdravotný problém. Už to nie je len choroba životného štýlu bohatého západu, ale v stále väčšej miere sa stáva „populárnou“ chorobou aj v priemyselných a rozvojových krajinách sveta. Počet obézných osôb neustále zvyšuje. Týka sa to epidemického šírenia detskej obezity, v dôsledku čoho sa u detí vyskytujú vážne fyzické a psychické ochorenia a zvyšuje sa riziko ochorenia a úmrtí v mladšom veku. Ako uvádza Európska charta boja proti obezite, obezita predstavuje jednu z najzávažnejších výziev pre verejné zdravotníctvo v Európskom regióne WHO. Výskyt obezity sa za posledné dve desaťročia zvýšil trojnásobne. Polovica zo všetkých dospelých a každé piate dieťa v Európskom regióne WHO majú nadváhu. Z nich je jedna tretina už obézných a tento pomer sa rýchlo zvyšuje. Nadváha a obezita prispievajú k zvýšenému výskytu neinfekčných ochorení, skracovaniu priemernej dĺžky života a nepriaznivo ovplyvňujú jeho kvalitu. Ochorenia súvisiace s nadmernou telesnou hmotnosťou spôsobujú každoročne viac ako jeden milión úmrtí. Riziko závažných

chronických ochorení závisí od stupňa nadhmotnosti / obezity a od rozloženia tuku v tele. Významným rizikovým faktorom je najmä známa abdominálna obezita. Nadhmotnosť a obezita ovplyvňujú telesné i duševné zdravie a hrajú významnú úlohu v rozvoji najzávažnejších chronických neinfekčných chorôb, medzi ktoré zaraďujeme kardiovaskulárne ochorenia (ischemická choroba srdca, hypertenzia, cievne mozgové príhody, varikózna choroba žíl, tromboembolická choroba), metabolické ochorenia (metabolický syndróm, inzulínová rezistencia, porucha glukózovej tolerancie, diabetes mellitus 2. typu, dyslipidémia, hyperurikémia), niektoré onkologické ochorenia (rakovina hrubého čreva, rakovina prsníka, maternice, vaječníkov, rakovina žlčníka a žlčových ciest, pankreasu, pečene), niektoré gynekologické ochorenia (poruchy menštruačného cyklu, neplodnosť, komplikácie v gravidite a pri pôrode, gynekologické zápaly), niektoré choroby kĺbov, kostrového a svalového systému (degeneratívne ochorenia kĺbov a chrčtice, hlavne gonartróza a coxartróza), niektoré kožné ochorenia (ekzémy, mykózy, celulitída), psychosociálne poruchy (nízke sebavedomie, sebaobviňovanie, poruchy motivácie, depresia, úzkosť, poruchy príjmu potravy ako kompulzívne prejedanie, bulímia, anorexia). Obezita, o ktorej hovorí Európska charta v boji proti obezite, okrem iného ovplyvňuje ekonomický a sociálny vývoj. Nadmerná hmotnosť a obezita u dospelých sú zodpovedné až za 7 percent výdavkov na zdravotnú starostlivosť v Európskom regióne WHO, pričom spôsobujú aj nepriame náklady (kvôli stratám na životoch, zníženej produktivite a s tým súvisiacimi príjmami), ktoré sú ešte dvojnásobne vyššie. Nadhmotnosť a obezita najviac postihujú ľudí z nižších socio-ekonomických skupín, čo prispieva k rozširovaniu nerovností v zdraví.

Na Ministerskej konferencii uskutočnenej 16. novembra 2006 v tureckom Istanbule, bola podpísaná Európska charta boja proti obezite ako reakcia na výzvu, ktorú pre zdravie predstavuje epidémia obezity. Vláda Slovenskej republiky sa zaviazala už vo svojom programovom vyhlásení vypracovať a prijať do konca roku 2007 Národný program prevencie obezity. Týmto krokom zároveň Vláda SR potvrdila, že zdravotníctvo a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky sú jej prioritou. Program bol schválený uznesením vlády SR č. 10 z 9. januára 2008. Jeho zámerom je vytvorenie spoločensky prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity, k zníženiu počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, k zníženiu výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení. Cieľom programu je zabrániť vzniku nadhmotnosti a obezity u detí, zastaviť nárast a znížiť počet občanov trpiacich nadhmotnosťou a obezitou.

Na dosiahnutie vytýčených cieľov boli stanovené dve základné oblasti: výživa a pohybová aktivita. V oblasti výživy má nezastupiteľnú úlohu Program ozdravenia výživy obyvateľstva SR. V oblasti pohybovej aktivity zas Národný program prevencie obezity zameraný na: zníženie počtu detí a dospelých nevykonávajúcich žiadnu pohybovú aktivitu, na zvýšenie počtu detí a dospelých, ktorí denne vykonávajú aspoň 30 minút pohybovej aktivity, a na pozitívne rozvíjanie, zmenu prostredia a jeho faktorov v zmysle vytvorenia možností pre zdraviu prospešnú pohybovú aktivitu.

V rámci plnenia Národného programu prevencie obezity sa Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky podieľa na realizácii projektov a programov: Materské centrá, Školy podporujúce zdravie, „Buď Fit s gymnastikou“ (spolupráca so Slovenskou gymnastickou federáciou), edukácia seniorov, zdravotníckych pracovníkov a verejnosti, aktualizácia Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR, program „Súčasný stav a spôsob výživy u detí vo veku od 6 do 15 rokov života“ (vybrané slovenské regióny), Zdravé materské školy, program „Lifestyle Determinants of Obesity“ (spolupráca s RÚVZ), Školský mliečny program, participácia na WHO/ DG SANCO projekte – Monitorovanie pokrokov zlepšenia výživy a fyzickej aktivity a prevencia obezity v EÚ.

Aktivity:

- príprava centrálnej nástenky s tematikou zdravej výživy

T: september 2012 / Z: koordinátor PP, ŽP

- **Svetový deň mlieka v ŠKD** – 28. september 2012

T: september 2012 / Z: koordinátor PP

- **Svetový deň výživy** – 6. október 2012

T: október 2012 / Z: koordinátor PP, ŽP

- **Vitamin's week alebo Týždeň zdravej výživy**
 - receptár ovocných a zeleninových šalátov
 - „Z našej záhrady“ – výstavka ovocia a zeleniny
 - Deň bez sladkostí
 - Obezita nie je naša kamarátka – dotazník o stravovacích návykoch

T: 19. – 23. október 2012/ Z: koordinátor PP, všetci zamestnanci školy

- **Obezita nie je naša kamarátka**
 - celoškolská súťaž v behu pri príležitosti Svetového dňa behu – 5. november 2012

T: 5. november 2012/ Z: koordinátor PP,

- **Receptár starých materí**
 - zbierka receptov a príprava kalendára - dokončenie

T: december 2012 / Z: koordinátor PP

- **Desatoro zdravia**
 - beseda / zábavné popoludnie v ŠKD

T: január 2012 / Z: koordinátor PP

- **Mesiac zdravých zubov**
 - aktualizácia centrálnej nástenky
 - beseda so stomatológom

T: február 2013 / Z: koordinátor PP, RŠ

- **Obezita nie je naša kamarátka**
 - sánkarské preteky
 - „Najväčší snehuliak“ – súťaž

T: február 2013 / Z: koordinátor PP, triedni učitelia, ŽP

- **ŠPZ – Čo škodí môjmu zdraviu?**

T: marec 2013 / Z: koordinátor PP

- **ŠPZ – Relaxačné cvičenia pre deti**
 - popoludnie v telocvični

T: apríl 2013 / Z: koordinátor PP

- **Týždeň mlieka**
 - Mlieko a mliečne výrobky - anketa
 - „Sila mlieka“ – literárna súťaž
 - Čo vieš o mlieku a mliečných výrobkoch? – zábavný kvíz pre žiakov
 - „Mlieko pre všetkých“ – výstavka posterov
 - Obezita nie je naša kamarátka – zdravé mliečne maškrtky

T: 14. – 18. máj 2013 / Z: koordinátor PP, všetci zamestnanci školy

VI. Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 - 2014

Cieľom výchovy k ľudským právam v školách je osvojiť si vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré sú dôležité pre posilňovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti, v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť. Vyučovacie procesy v školách majú rešpektovať vývojové charakteristiky žiakov, prispievať k ich rozvoju ako nezávislej a zodpovednej osobnosti, ktorá bude budovať svoje názory a vzťahy na princípoch dôstojnosti a nedotknuteľnosti individua. Vo výchove a vzdelávaní k ľudským právam v základných školách je potrebné vymedziť základné pojmy a zručnosti, ktoré by si mal žiak osvojiť až po úroveň aplikácie prostredníctvom interaktívneho, participatívneho, zážitkového učenia. Účelom dosiahnutia (naplnenia) cieľov výchovy k ľudským právam je, aby žiaci rozumeli najdôležitejším pojmom v tejto oblasti a osvojili si ich ako hodnoty, ktoré budú usmerňovať ich správanie. Výchova k ľudským právam

je problematika viac o prijímaní stanovísk a metodách než o obsahu, čo znamená, že jednotlivé ciele programu nemôžu byť dosiahnuté, keď je obsah redukovaný na memorovanie faktov a keď nie je dostatočne implementovaný v školskom prostredí.

Výchovu k ľudským právam v triede a škole je potrebné usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej občianskej spoločnosti.

Potrebné je zabezpečiť nasledujúce oblasti:

- Rozvoj obsahu, metód a vzdelávacích postupov vo výchove k ľudským právam
- Rozvoj dieťaťa ako integrovanej osobnosti a aktívneho občana demokratickej spoločnosti
- Posilňovanie demokratických vzťahov v triede a škole ako predpoklad pre rozvoj demokracie v regionálnom, národnom a celosvetovom meradle.

Výchova k ľudským právam je efektívna len v demokratickom prostredí. Veľmi dôležitá je osobnosť učiteľa a to, ako svojím konaním a osobným príkladom proukazuje dodržiavanie ľudských práv. Významné je používanie adekvátnych vyučovacích a výchovných metód, ktoré vedú k interiorizácii ľudských práv. Preto je vzdelávanie k ľudským právam začlenené do systému prípravy všetkých pedagógov.

Pri výchove k ľudským právam by sa mali učителиa:

- vyhýbať rečníctvu a moralizovaniu, rovnako tak aj veľkým očakávaniam a požiadavkám, ktoré nie sú v súlade so schopnosťami žiakov vzhľadom na ich vek,
- klásť dôraz na správanie a zodpovednosť za svoje činy vzhľadom na psychické a fyzické charakteristiky žiakov,
- prezentovať svoje názory a pohľady len ako rovnocenní partneri v diskusii,
- demokraticky a participatívne riadiť triedu,
- rozvíjať svoje facilitáčne zručnosti, zručnosti formovania triedneho spoločenstva a kooperatívneho riešenia konfliktov,
- rozvíjať zručnosti inovatívnych foriem učenia.

Aktivity žiakov v mimovyučovacom čase budeme projektovať tak, aby doplnili, prehĺbili a rozšírili vedomosti, zručnosti a postoje žiakov, osvojené vo vyučovacom čase. Popredné miesto ako organizátor besied, súťaží, stretnutí (napr. s deťmi a ich rodičmi z utečeneckých táborov), má škola pričom bude potrebné zvýšiť otvorenosť školy voči rodičom. Zároveň organizovaním tematických výstav prác detí k aktuálnym témam z oblasti ľudských práv, napr. predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, ako aj návštevu divadelných predstavení s tematikou ľudských práv. Všetky tieto aktivity možno zaradiť do plánu práce školy. Okrem školy významnú pomoc pri orientácii v ľudskoprávnych otázkach poskytujú aj mimovládne organizácie špecializované na túto oblasť. V tejto činnosti je potrebná spolupráca so školami. Skúsenosti ukazujú, že úspešnosť a účinnosť takýchto akcií je podstatne vyššia, ak sa aj škola a učителиa zasadia za podujatia organizované subjektmi mimo školy. Prostredníctvom žiackych samospráv vhodnými prostriedkami a metódami sa prenesú ľudskoprávne poznatky medzi spolužiakov.

Aktivity:

VkLP – Škola priateľská k deťom

- registrácia školy do programu
- oboznámenie sa s kritériami ŠPD v školskom roku 2012 / 2013
- Práva dieťaťa – nástenky v triedach

T: september 2012 / Z: koordinátor PP, ŽP

VkLP – Pravidlá v našej triede

- Navrhnuť práva a povinnosti žiaka, ktoré podmieňujú slobodu jeho konania – príloha č. 1

T: október 2012 / Z: koordinátor PP, triedni učителиa

VkLP – Tajomstvo v škatuli

- aktivity v ŠKD - prehľbovať sebaopoznanie, sebaúctu a sebaaprijatie (rešpekt k sebe, osobná zodpovednosť) – príloha č. 2
- Schránka dôvery

T: november 2012 / Z: koordinátor PP

VkĽP - Deň ľudských práv

- relácia v školskom rozhlase
- Vianoce s Unicef

T: 10. december 2012 / Z: koordinátor prevencie, ŽP

VkĽP - „Deň pásikavých tričiek“ alebo Každý iný – všetci rovní

T: január 2013 / Z: koordinátor PP, všetci zamestnanci školy

VkĽP - Riešenie konfliktov

- Aktivita Lietajúce taniere – príloha č. 3

T: február / Z: triedni učitelia

VkĽP – Dieťa bez odvahy je ako obloha bez hviezd

- popoludnie v ŠKD s Právami detí

T: marec 2013 / Z: koordinátor PP, CPPPpP

VkĽP – Právo a povinnosť

- aktivita pre školský klub detí. Vytvorenie pexesa - kartičky pexesa tvoria páry : právo- povinnosť

T: apríl 2013 / Z: koordinátor PP

VkĽP – Chcem vedieť viac o ľudských právach

- práca s internetom

T: máj 2013 / Z: triedni učitelia

VkĽP – Týždeň modrého gombíka

- projekt ŠPD

T: máj 2013 / Z: koordinátor PP, ŽP

VII. Národný program duševného zdravia

Národný program duševného zdravia vypracovaný v zmysle uznesenia vlády SR č.911 zo dňa 21. augusta 2002 je komplexným programom starostlivosti o duševné zdravie na Slovensku. Je vytvorený na princípe systémového prístupu k starostlivosti, so snahou zabezpečiť rovnaký prístup k starostlivosti o duševné zdravie tak, ako k starostlivosti o telesné zdravie. Nedostatočná výchova a vzdelávanie v oblasti duševného zdravia vedú k neúplnej informovanosti spoločnosti, čím sa nielenže nepodporuje lepšia kvalita života ľudí, ale nezabraňuje sa ani zbytočnému nárastu duševných porúch. Málo rozvinutá starostlivosť o ľudí s duševnými poruchami a nízka informovanosť populácie o duševných poruchách vedú k tomu, že v spoločnosti pretrváva a niekedy sa aj posilňuje **stigmatizácia** ľudí s duševnými poruchami a ich **diskriminácia** v spoločnosti.

Dôraz sa kladie na:

- vytváranie podmienok psychosociálnej pohody,
- zlepšenie schopnosti ľudí vyrovnávať sa so stresujúcimi životnými udalosťami,
- zníženie výskytu a nepriaznivého dosahu psychických problémov na zdravie,
- iniciovanie medzirezortných projektov duševného zdravia v spoločnosti,
- odstránenie všetkých foriem diskriminácie duševne chorých a hendikepovaných.

V záujme podpory rozvoja duševného zdravia je dôležité, aby otázky duševného zdravia boli zakomponované do učebných osnov základných a stredných škôl. Ide predovšetkým o výučbu schopnosti zvládať rôzne psychicky náročné situácie a rozvíjať dobré vzťahy k spolužiakom. Ďalej je dôležité väčšie pochopenie pre menšiny vrátane rómskej populácie. V období dospievania sú deti dosť otvorené otázkam duševného zdravia, pretože vtedy sami cítia, že tieto otázky sú pre nich dôležité.

Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

Chorobnosť v tejto oblasti stúpa. Je málo programov zameraných na prípravu na materstvo a rodičovstvo, na podporu rodičovských zručností zameraných na zlepšenie psychologických vyhlíadok mladej generácie. Počet samovrážd a depresívnych stavov sa spája často so zlými výsledkami vzdelávania, neusporiadánym rodinným zázemím, užívaním tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok, ako aj s poruchami výživy. Na Slovensku vzrastá počet samovrážd a depresívnych stavov, najmä v dorasteneckom veku a v adolescencii. Príčinou sú často zlé výsledky v škole, užívanie tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok, poruchy výživy a neusporiadané rodinné zázemie. Využitie potenciálu fyzickej aktivity pre zdravý duševný vývoj a osobný rozvoj predstavuje jednu z kľúčových výziev a úloh verejného zdravotníctva.

Obdobie základnej školskej dochádzky zahŕňa širokú paletu výziev pre rodinu a predstavuje výraznú záťaž. Vplyvu sociálnych faktorov na vývoj detí sa v ostatnej dobe nevenuje dostatočná pozornosť, pritom transformácia spoločnosti priniesla veľa alarmujúcich negatívnych dopadov. Detské a dorastové obdobie života je dôležité pre formovanie základov pre zdravý spôsob života v oblasti správneho stravovania, potreby fyzickej aktivity, zmysluplného trávenia voľného času, osobného rozvoja prostredníctvom života v rodine a širšej komunite, t. j. mimo školu. Rodina so školopovinnými deťmi je vystavená psychickým, finančným a sociálnym tlakom, ktorých zvládanie je v súčasnosti veľmi náročné a často vedie ku krízam a rozpadu rodiny. Deti sú touto situáciou zbytočne traumatizované a takýto model nefunkčnej rodiny transgeneračne prenášajú ďalej. So zmenou spoločenských pomerov došlo k oslabeniu vonkajších stabilizačných faktorov, čím sa zvýšili požiadavky na osobnostné faktory rodičov a ich pripravenosť na zabezpečenie zdravého vývoja detí v zdravej dobre fungujúcej rodine.

V školách je potrebné klásť dôraz na:

Zvýšenie záujmu o prevenciu, podporu zdravia, zodpovednosť za vlastné zdravie u všetkých detí a dorastu.

Ovplyvňovať zdravý duševný vývoj detí a dorastu.

Využiť metódy a prístupy sociálnej pediatrie pre výber intervencií na eliminovanie negatívnych faktorov na vývoj detí.

Aktivity:

Svetový deň duševného zdravia

- Riziká dospievania - nástenka

T: 10. október 2012 / Z: koordinátor PP

Týždeň boja proti stresu

- Zvládanie stresu, konzumácia energetických nápojov – beseda na THF, upozornenie rodičov

T: október 2012 / Z: koordinátor PP, triedni učitelia 5. – 9. ročníka

Zodpovednosť za vlastné zdravie

- Beseda

T: marec 2013 / Z: koordinátor PP

Veľký detský juniáles

- celoškolská aktivita – Medzinárodný deň detí

T: 1. jún 2013 / Z: všetci pedagogickí pracovníci

ŠPZ - Vyjadrovanie pocitov – Panáčik mojej nálady

- využitie citovej výchovy na vyučovaní, pri hodnotení práce žiakov – sebahodnotenie

T: jún 2013 / Z: triedni učitelia

VIII. Stratégia prevencie kriminality

Doterajšie poznatky a skúsenosti z preventívnej práce, očakávania a odporúčania medzinárodných organizácií pre prevenciu kriminality vygenerovali problémy, ktorým bude potrebné venovať v rámci prevencie osobitnú pozornosť.

Osobitnú úlohu zohráva prevencia a všetky jej druhy vo vzťahu k mladej generácii, k maloletým, mladistvým a k osobám blízky vek mladistvých.

Toto osobitné miesto prevencie vo vzťahu k mládeži vyplýva nielen z oveľa väčšej možnosti predchádzať kriminalite, ale aj z povinnej starostlivosti o mladú generáciu, ktorá bude za krátku dobu rozhodujúcim spôsobom realizátorom kvality života slovenskej spoločnosti, hodnôt a noriem, národných i nadnárodných, všeľudských tradícií a kultúry.

Okrem poznania príčin a podmienok páchania trestných činov, individuálnych i sociálnych, preto pristupuje ako ďalšia podmienka efektívnosti preventívnych aktivít **poznanie života súčasnej mládeže**, spôsobu jej myslenia, hodnotových orientácií, problémov a subkultúry mládeže. Nezaobíde sa to bez ďalšej profesionalizácie prevencie, orientovanej na mladistvých, maloletých a „mladých dospelých“, bez osobitnej prípravy preventistov, nielen v Policajnom zbore, ale aj v školách, kultúrnych a osvetových zariadeniach, v orgánoch štátnej správy a samosprávy, v zariadeniach s prevahou sociálnej práce. Okrem vedy a výskumu mládeže tak, ako je to vo väčšine vyspelých štátov Európy, by malo slúžiť i zvýšené úsilie **prípravy odborníkov pre prácu s mládežou**. Tomu by mali slúžiť:

1. Vzdelávacie programy,
2. Sociálnopsychologické výcviky,
3. Legislatívne prostredie.

V SR neexistuje doposiaľ zákon o mládeži, zákon o juvenilnej justícii ako lex specialis (nemecký Jugendgerichtsgesetz, ale aj Jugendstrafrecht, Jugendgerichtshof v Rakúsku). Je však vytvorený priestor v zákone na ustanovenie (v rámci rozvrhu práce) špecializovaného senátu pre mladistvých (§ 347 ods. 1 Trestného poriadku).

Sociálna kuratela je staronovým inštitútom nanovo vymedzeným v zákone o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ktorého cieľom je odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby a poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba. Jedná sa o vykonávanie opatrení v tak náročnej oblasti akou je pomoc deťom s poruchami správania, ich zastupovanie v prípravných trestných konaniach, ale aj v konaniach pred súdom a spolupráca na penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti. Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov upravuje v osobitnom ustanovení adresátov sociálnej kurately detí. Popri maloletých, ktorí sa dopustili páchania činu inak trestného, mladistvých páchatel'ov trestnej činnosti a mladistvých podozrivých z páchania trestnej činnosti sa opatrenia vykonávajú i pre deti zneužívajúce drogy alebo deti závislé na drogách, deti závislé na hazardných a iných hrách, deti, u ktorých sa pre poruchy správania prejavujú problémy v škole, vrstovníckych skupinách, zanedbávajú školskú dochádzku a pod.

Ak je potrebné pri zabezpečení sociálnej kurately detí spolupôsobenie iných subjektov, plní orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately úlohu koordinátora.

Význam preventívnych aktivít v **školách** spočíva predovšetkým v najširšom možnom vplyve na celú mladú generáciu. Keďže školami (*povinná školská dochádzka*) prechádza dnes prakticky celá populácia, je nevyhnutné venovať tak **výchove, vzdelávaniu** ako i **špecifickým preventívnym aktivitám** na školách osobitnú pozornosť.

Funkcia koordinátora prevencie je koordinácia preventívnych aktivít všetkých vyučujúcich i žiakov, iniciácia peer programov, príprava a realizácia projektov spojených s prevenciou, mobbingom a vandalizmom, ba i násilím, ktoré sa dali nazvať predpoliami kriminality.

Aktivity:

Nenič svoje múdre telo, Ako poznám sám seba

- práca s doplnkovými učebnými textami

T: október 2012 / Z: triedni učitelia

Šikana (8. ročník)

- Beseda

T: 11. november 2012 / Z: koordinátor PP, RŠ

Krádeže, závislosti (2., 3. ročník)

- Beseda

T: 15. november 2012/ Z: koordinátor PP, RŠ

Európsky týždeň boja proti drogám

- súťaž o najzaujímavejší poster s protidrogovou tematikou
- Kofeín a energetické nápoje

T: november 2012/ Z: koordinátor PP, triedni učitelia, ŽP

Keď risk nie je zisk - sledovanie drogovej závislosti a inej sociálnej patológie (5. – 9. ročník)

- fajčenie, alkohol, gamblerstvo – **prieskum**

T: december 2012 / Z: koordinátor PP, triedni učitelia

Nenič svoje múdre telo, Ako poznám sám seba

- práca s doplnkovými učebnými textami

T: január 2013 / Z: triedni učitelia

Nenič svoje múdre telo, Ako poznám sám seba

- práca s doplnkovými učebnými textami

T: február 2013 / Z: triedni učitelia

Nenič svoje múdre telo, Ako poznám sám seba

- práca s doplnkovými učebnými textami

T: marec 2013 / Z: triedni ucitelia

Zober loptu nie drogy

- športové turnaje pre žiakov 5. – 9. ročníka – aktivita organizovaná žiakmi

T: apríl 2013 / Z: koordinátor PP, triedni ucitelia, ŽP

Moderné je nefajčiť

- aktualizácia centrálnej nástenky

T: máj 2013/ Z: koordinátor PP, ŽP

Svetový deň bez tabaku – 31. máj 2013

- rozhlasová relácia

T: máj 2013 / Z: koordinátor PP

SPJ – Medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovaniu s nimi

- rozhlasová relácia
- aktualizácia nástenky

T: 26. jún 2013 / Z: koordinátor PP

Príloha č. 1

PRAVIDLÁ V NAŠEJ TRIEDE

Cieľ: Navrhnuť práva a povinnosti žiaka, ktoré podmieňujú slobodu jeho konania.

Pomôcky: Papier a ceruzka pre každého žiaka.

Realizácia: Ako senzibilizácia nám posluži rozhovor detí o tom, že každý človek musí dodržiavať určité pravidlá. Doma v rodine, v práci, na ulici, pri prechádzaní cez cestu, v škole poriadok školy. Pravidlá

nám slúžia na to, aby sme cítili bezpečne, pokojne a boli šťastní. Potom učiteľ vyzve deti, aby sami pouvažovali o tom, aké pravidlá majú doma vo svojej rodine, v škole na ulici. Vytvoria trojice a ich úlohou bude zapísať pravidlá, ktoré navrhujú ako pravidlá pre našu triedu. Jeden zo skupiny zapíše vytvorené pravidlá na papier, ktoré potom prezentuje každá skupina pred celou triedou. Nakoniec zapíšeme pravidlá na veľký výkres.

Reflexia: Bolo náročné zostaviť pravidlá triedy? Súhlasíš so zostavenými pravidlami? Aký bol tvoj nápad pri zostavovaní pravidiel? Prečo je dôležité tieto pravidlá dodržiavať? Čo ak niekto z vás poruší pravidlo?

Príloha č. 2

TAJOMSTVO V ŠKATULI

Aktivita podporuje vytváranie dobrých vzťahov v triede a vtiahnutie, aby sa každý cítil ako platný a cenný člen skupiny.

Cieľ: Akceptovať odlišností iných. Zistiť, že hoci sme rozdielni, máme veľa spoločného a každý z nás môže niečím prispieť.

Pomôcky: Škatuľa vystlaná látkou alebo pekným papierom a v nej je nalepené zrkadlo. Pracovný list.

Realizácia: Učiteľ začne aktivitu slovami: Poznáte niekoho, kto je veľmi zvláštny? Aký je to človek? Dnes som vám priniesol kúzelnú škatuľku. Škatuľku si budete podávať. Každý z vás sa do nej teraz môže pozrieť a uvidieť niečo zvláštne; niekoho, pre každého z vás dôležitého človeka. Neprezradte ale nikomu, čo ste v škatuľke videli. Kto bol tým zvláštnym a hodnotným človekom, to je vaše tajomstvo. Potom podá škatuľku žiakovi sediacemu po jeho lavici. Ten sa do nej krátko zahľadí a podá ju bez slova kamarátovi vľavo. Škatuľka takto putuje od žiaka k žiakovi bez akéhokoľvek komentovania. Nakoniec sa vráti k učiteľovi.

Diskutujte o tom, že v zrkadle sa odráža náš jedinečný vzhľad, máme odlišné vlasy, pokožku, úsmevy... V zrkadle však nevidno naše myšlienky a to, čo cítime, ani aké máme vlastnosti, hoci je to veľmi dôležité.

Pracovný list – obrázok zrkadla s rúčkou, do ktorého žiaci napíšu svoje vlastnosti, napíšu, čo by na sebe chceli zmeniť, čo sa im na sebe páči. Vytvoria skupinky a vzájomne sa rozprávajú o svojich zrkadlách. Potom sa vrátia do kruhu a diskutujú v celotriednej skupine.

Reflexia: Aké rozdielne a zhodné vlastnosti ste si všimli vo svojich zrkadlách? Čo ťa prekvapilo?... Čím je to, že každý z nás je jedinečný? Čím si jedinečný Ty? Čo máš spoločné s ostatnými? Ktoré svoje vlastnosti by si chcel(a) zlepšiť? Aký pocit si mal(a) pri tvorbe svojho zrkadla? (spracované podľa Kviečinskej, 1998).

Príloha č. 3

LIETAJÚCE TANIERE:

Táto aktivita je veľmi dobrým diagnostickým nástrojom pre učiteľa, slúži na zmapovanie klímy v triede i jednotlivcov triedy.

Cieľ: Tvorivo riešiť problémy.

Pomôcky: Papierový tanier pre každého žiaka, fixky.

Realizácia: Žiaci stoja voľne v priestore, každý účastník má tanier a fixku. Ich úlohou je napísať na svoj tanier ľubovoľný problém, ktorý potrebuje vyriešiť. po dopísaní svojho problému hodí tanier voľne do priestoru. Kto tanier chytí, prípadne nájde ho na zemi, napíše naň svoj návrh na riešenie problému a hodí ďalej do priestoru. Pod svoj návrh riešenia problému sa nepodpisuje. Hra pokračuje kým sa žiaci nedostanú späť k svojim tanierom. Odporúčame hru realizovať najviac 20. minút.

Reflexia: Žiaci so svojimi taniermi stoja v kruhu, prípadne si sadnú na koberec, podlahu a prečítajú svoj problém i zaujímavé návrhy od spolužiakov na jeho riešenie. Navrhnuté riešenia sa nehodnotia a každý žiak má právo nevyjadriť sa k svojmu problému a návrhom na jeho riešenie. (Raabe, 2006).

V. Zdroj:

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2011/2012

Národná protidrogová stratégia na obdobie 2009 – 2012

Národný program prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2009 – 2012

Národný program duševného zdravia na roky 2011 – 2013

Smernica č. 7/2006-R z 28. marca 2006, k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach

Dohovor o právach dieťaťa

Listina ľudských práv

Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014

Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011 – 2014

Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015

Národný akčný plán pre deti na roky 2009 – 2012

Stratégia prevencie kriminality

Štátny vzdelávací program

Školský vzdelávací program

Plán práce školy

Vnútorň poriadok školy

Ľudské práva a zručnosti potrebné na ich uplatnenie – Metodická príručka pre učiteľov ZŠ a SŠ, vydaná Štátnym pedagogickým ústavom, 2007

Internet - www.prevenciasikanovania.sk, www.drogynie.sk, www.statpedu.sk, www.zachranari.sk, www.unicef.sk, www.zodpovedne.sk, www.zborovna.sk